

УДК 656.13

А.С.РУДСЬКА, Л.В.СИМОНЯН

Харківська національна академія міського господарства

КЛАСИФІКАЦІЯ ТАРНО-ШТУЧНИХ ВАНТАЖІВ

Проведено аналіз існуючих класифікацій за властивостями тарно-штучних вантажів (ТШВ). Проаналізовано розширення області критеріїв, за якими треба класифікувати ТШВ.

Выполнен анализ существующих классификаций по свойствам тарно-штучных грузов (ТШГ). Сделаны замечания относительно расширения области критериев, по которым нужно распределять ТШГ.

The analysis of existent classifications is executed after properties of packing-case-artificial loads (PCA). Done remarks in relation to expansion of region of criteria after which it is needed to distribute PCA.

Ключові слова: матеріальний потік, тарно-штучні вантажі, доставка вантажу, властивості тарно-штучних вантажів.

Сьогодні розвиток ринку вантажних перевезень передбачає дослідження логістичного ланцюга та логістичної системи, яка поєднує один з одним усіх учасників транспортного процесу. Для організації транспортного процесу вирішують такі завдання як маршрутизація, розробка та узгодження роботи рухомого складу з навантажувально-розвантажувальними механізмами, вибір автомобіля раціональної вантажопід'ємності та ін. [1-7]. В більшості випадків для обрання розробки технології перевізного процесу важливу роль відіграє тип вантажу.

За допомогою аналізу літератури та інтернет-джерел можна зробити висновок, що найбільшу частку вантажів на ринку займають тарно-штучні вантажі (ТШВ) (більш 60% від валового товарообігу [8]). В працях [3,9, 10] виділяють декілька видів класифікації ТШВ, складених за різними характеристиками його властивостей.

Метою даного дослідження є аналіз існуючих видів класифікації ТШВ, що можуть використовуватися при обранні метода доставки.

Об'єктом дослідження є процес розробки класифікації ТШВ, предметом дослідження – класифікація ТШВ.

Задачі роботи – аналіз видів ТШВ, які існують на сьогоднішній день, що допоможе виявити, за якими критеріями обирати маршрути, рухомий склад та навантажувально-розвантажувальне обладнання.

Тарно-штучні вантажі (ТШВ) – це сукупність предметів, які можна легко відділити один від одного, але які не припускають навантаження навалом. До них відноситься продукція легкої, харчової і хімічної промисловості, а також машинобудування і металургії [3]. При аналізі літератури виявлено три класифікації ТШВ за різними характеристиками їх

властивостей.

В роботі [3] розглянуто розподіл ТШВ за способом зберігання:

- вантажі, які не потребують захисту від зовнішнього середовища (цегла, газу в балонах, вантажі в ящиках та піддонах, контейнерах, пляшки);
- вантажі, які потребують захисту від зовнішнього середовища (книги, газети, одяг, тканина, цукор, деталі, габаритні вузли);
- вантажі, які потребують збереження температурного режиму (хліб, хлібобулочні вироби, рідина в тарі, фрукти, м'ясо, риба, бита птиця).

Це один із найважливіших класифікаторів, бо підготовка вантажу до відправлення повинна максимально відповідати усім правилам і нормам, щоб дійти до споживача у належному стані. Наприклад, цеглу не треба перевозити в контейнерах з регульованим температурним режимом, а книги не можна доставляти у вантажівках з відкритим кузовом.

Горев А.Е. [9] пропонує класифікувати ТШВ за масою вантажної одиниці:

- легковагові вантажі масою до 250 кг;
- вагові вантажі масою від 250 кг до 50 т;
- мертві вантажі – це вантажі з невідомою масою, тобто вантажі, закріплені на фундаменті анкерними болтами, зариті в землю, що примерзнули до землі, притиснуті іншим вантажем і т.п.

Залежно від форми і розмірів розрізняють габаритні і негабаритні вантажі [10]:

- габаритні вантажі – це ті, розміри яких не перевищують габаритні розміри норм, встановлених правилами дорожнього руху по вулицях і дорогах України;
- негабаритні вантажі – це ті, розміри яких не виходять за межі встановленого габариту.

В роботах [3, 9, 10] фігурують основні класифікації ТШВ існуючі на сьогоднішній час, для раціонального вибору вантажопід'ємності транспортного засобу, оптимального маршруту доставки та механізмів і способів навантаження-розвантаження. Але наведені вище класифікації не охоплюють увесь спектр матеріалопотоку ТШВ, тому пропонується поділити даний вид вантажів за видами пакування, за методом організації навантажувально-розвантажувальних робіт, за особливими властивостями ТШВ.

За видами пакування необхідно розподілити властивості на наступні групи:

- м'яка упаковка (поліетилен, картонні ящики, мішки, пакунки);
- тверда упаковка (дерев'яні та пластикові ящики, піддони, контейнери, бочки, балони);

- строповка (ремені, стропи).

За методом організації навантажувально-розвантажувальних робіт ТШВ можна класифікувати на:

- ручне навантаження (крихкий вантаж, негабаритні легковагові вантажі);
- механічне навантаження (великогабаритні вагові вантажі);
- змішане навантаження (небезпечні вантажі).

За особливими властивостями ТШВ можна поділити на:

- крихкі (скло, рідина у пляшках, гіпсові і фарфорові вироби та ін.);
- довгі (прокат, труби та ін.);
- об'ємні (вироби машинобудівної галузі та ін.);
- швидкопсувні (вироби харчової промисловості);
- небезпечні (токсичні вантажі, вироби хімічної промисловості).

Таким чином, в результаті аналізу літературних джерел було виявлено ряд недостатньо врахованих властивостей ТШВ в існуючих класифікаціях. Було запропоновано розширити варіанти класифікацій ТШВ: за видами пакетування, за методом організації навантажувально-розвантажувальних робіт, за особливими властивостями ТШВ.

1. Пономарьова Н.В. Прогнозування вантажопотоків на наземних видах транспорту у міжнародному сполученні: Автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.22.01 «Транспортні системи» / Н.В. Пономарьова. – Харків: ХНАДУ, 2007. – 20 с.

2. Лукинский В.С. Модели и методы теории логистики / Лукинский В.С. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 448 с.

3. Скорік О.О. Підвищення ефективності транспортного обслуговування вантажовласників при доставці тарно-штучних вантажів у міжнародному автомобільному сполученні: Автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.22.01 «Транспортні системи» / О.О. Скорік. – Харків: ХНАДУ, 2008. – 27с.

4. Транспортная логистика / Под. общ. ред. Л.Б.Миротина. – 2-е изд., стереотип. – М.: Экзамен, 2005. – 512 с.

5. Альошинський Є.С. Основи формування процесу міжнародних вантажних залізничних перевезень: Автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.22.01 «Транспортні системи» / Є.С. Альошинський. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – 40 с.

6. Куницька О.М. Підвищення ефективності роботи митного терміналу при виконанні міжнародних вантажних автомобільних перевезень: Автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.22.01 «Транспортні системи» / О.М. Куницька. – К.: НТУ, 2006. – 20 с.

7. Івасішина Н.В. Підвищення ефективності міжнародних автомобільних перевезень вантажів: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами» / Н.В. Івасішина. – К.: НТУ, 2002. – 20 с.

8. Транскордонне співробітництво України // www.gufer.net/international_economic.

9. Горев А.Э. Грузовые автомобильные перевозки – 5-е изд., испр. – М.: Изд. центр «Академия», 2008. – 288 с.

10. Тарно-штучні вантажі // www.logistics-gr.com.

Отримано 03.03.2012